

Årsrapport

Samfunnsmedisinsk enhet 2007

Innhold:

Samfunnsmedisinsk enhet.....	4
Skolehelsetjenesten videregående skoler	5
Kristiansand legevakt	9
Smittevernet	11
Legetjenesten	13
Fengselshelsetjenesten	14
Helsestasjon for ungdom.....	16
Samfunnssikkerhet og beredskap	19
Feltsykepleien.....	21
Miljørettet Helsevern.....	24
Flyktninghelsetjenesten	25
Folkehelse	27
Arbeidsforberedende tiltak.....	31

Samfunnsmedisinsk enhet

Samfunnsmedisinsk enhet ønsker å bidra med samfunnsutvikling for bedring av folks helsemessige og sosiale levekår i regionen.

Vi har hatt fokus på å samordne tjenestene når det gjelder ungdom under 18 år sammen med andre etater. Folkehelsearbeidet er videreutviklet og spisset gjennom vedtatt strategiplan, helseplanlegging og helseundersøkelser. Livsstils sykdommer reduseres gjennom systematisk satsing innenfor kosthold/ernæring, røykeslutt/røykefri og fysisk aktivitet.

Vi er en foregangssektor når det gjelder igangsetting og utprøving av prosjekter innenfor storbyspesifikke utviklingsområder og satsingsområder fra helse og sosialdirektoratet.

Vi har satt i gang en forskerskole i kommunen og bidratt til økt samarbeid innen praksisnær forskning mellom helse- og omsorg, sykehuset og universitetet i Agder.

Vi har gjennomført brukerundersøkelser i store deler av tjenesten, medarbeidertilfredsundersøkelser og HMS kartlegging for alle tjenestene.

Beredskapsarbeidet i kommunen er samlet på intranett slik at alle nå bør vite hvem som skal gjøre hva dersom uhellet er ute. Hygienearbeidet har bidratt effektiv til etablering av infeksjonskontrollrutiner i sykehjemmene. Vaksinasjonskontoret har økt både ansatte og antall fornøyde kunder ganske vesentlig i året som er gått.

Fengselshelsetjenesten har endelig vunnet gjennom en god samarbeidsrutine med øvrige kommunale tjenester for å bidra til bedre overgang ved løslatelser.

Legevaktjenesten har gjennomført en gjennomgang av alle avtalene med samarbeidende kommuner. HMS kartleggingen har avdekket et behov for utbygging av legevaktsentralen, og dette arbeidet igangsettes i 2008.

Enheten har satt fokus på oppfølgings av sykemeldte, gode dialogprosesser og utvikling av tjenestene. Arbeidet har blant annet ført til at vi ble nominert som nest beste IA bedrift i Vest-Agder, samt nominasjon til årets beredskapskommune nasjonalt.

Alt i alt har det vært et godt år. Vi har styrket kommuneoverlegefunksjonen og bidrar innen mange av kommunens strategiske satsinger. Alle satsingene gjør nok at noen ansatte faktisk gjør mer enn det som kan forventes. Dette bekymrer enhetsleder, slik at vi for 2008 skal ha mer fokus på våre personellressurser, holdninger og etiske dilemmaer.

Økonomisk gikk vi i balanse ved årets slutt, og vi må nok se på smartere måter å arbeide på for å opprettholde de satsingene vi har lagt opp til i årskontrakten for 2008.

Hilsen Sigurd Paulsen
Leder Samf medisinsk enhet

Skolehelsetjenesten videregående skoler

Kristiansand katedralskole Gimle

Individuelle samtaler hos helsesøster 1138
Av disse er 993 jenter og 145 gutter
Skolelegen har hatt 132 konsultasjoner
Klamydiaprøver 40, 4 positive
Henvisninger: Ambulerende team, Abup 1
Abup 7
Rus poliklinikken 1
DPS 6
Daglegevakt 2
113, 2
Barnevern 2
Voldtekstmottak 1

Dette året er Kari Horrisland på KKG hver tirsdag. Grete Seland Aasen er her hver onsdag. Vi har felles statistikk. Tallene viser at det har vært en økning i henvendelser til helsesøster på 336 denne høsten. Vi har rukket å være på 104 møter. Dette innbefatter helseteam, miniforum, veiledningsgrupper, klasselærerråd, samarbeidsmøter, ledermøter og prosjektgrupper. Grete og jeg deltar i flere ansvarsgrupper. Skolen er i ferd med å opprette en kjernegruppe. Jeg er med i dette arbeidet.

Skolen har vært preget av kaos den første tiden etter sammenslåingen. Det tok lang tid før elevene og lærerne fant hverandre i riktige rom. Vi har vært gjennom et rektorskifte og mye uro i forbindelse med hvilke planer som blir gjeldende for nytt bygg her. Vår nye Da avdeling med 9 elever har fungert fra første stund. Vi har brukt noe tid på å bli kjent med disse elevene og det er svært givende. Vi har vaksinert de som ønsket mot influensa. Jeg har snakket om epilepsi på et lærermøte. Denne avdelingen er godt synlig i skolehverdagen og er verdifull for mange.

Trivselen er god og samarbeidet fungerer bra.

Kr.sand, 10-01-08 Imri Leer-Salvesen

Tangen videregående skole.

Antall konsultasjoner : 392
Gutter ; 42
Jenter : 350

Arbeidet mitt består i å være mest mulig tilgjengelig for elevene slik at de slipper å komme forgjeves til kontoret mitt. Tangen videregående skole er fremdeles en skole som har lokaler fordelt i ulike bygg i kommunen. Det er bl.a. 306 elever ved avdeling for bygg og anlegg på Lumber i Vågsbygd , hvorav 17 jenter.

Kommentar.

Jeg har hatt 31 møter med elever og lærere. Enkelte ganger har foresatte også vært til stede.

Nytt av året er forebyggende team. Det består av de sosialpedagogiske rådgiverne (en fra tangen og en fra avd. Lumber) og helsesøster. Målet vårt er å systematisere og igangsette

forebyggende arbeid ved vår skole. Bl.a. antimobbeprosjekt og elevmekling, gi ansatte økt kompetanse i forhold til rusproblematikk. Jentegrupper.

Vi har møter hver 14.dag.

Jentegruppene er i gang. Sosialpedagogisk rådgiver har hatt en jentegruppe og jeg en.

Begge i samarbeid med elevkontakt. 6 samvær, 2timer pr.gang.

Skolen fortsetter med kjernegrupper. Det er ett av skolens verktøy i arbeidet med ungdom som er på "vei ut" eller som står i fare for dette. Kjernegruppemøter : 4.

Kompetansehevingsmodulen ang. Psykiske lidelser hos ungdom fortsetter med møter en gang i mnd. sammen med k.k.g. veileder, Karl Erik Karlsen.

Jeg har også fulgt uro kompetansemodul, "ungdom og psykisk helse". Til sammen 11 timer.

Andre kurs og møter:

Cannabisseminar 1 dag

2 dagers seminar med lærere og ansatte ved skolen

Hs.pro dataprogram 4 timer.

Arbeidsseminar om kjernegrupper 4 timer.

Jeg fortsetter med klamydiatesting.

11 elever er klamydiatestet, 2 positiv.

Angående henvisning til psykiatrien så er en elev henvist til a.b.u.p og en elev til voksenpsykiatrien. Begge via fastlege.

Undervisning i 26 v.g.1 klasser er i gang. Jeg har hatt 11 klasser, 1time pr. Klasse. Fortsetter våren 08.

Kr.sand, 14.01.08.

Ingunn Lauvland.

Kvadraturen skolesenter

Skolehelsetjenesten har bestått av: Skolelege Inger Faber-Swensson, helsesøster Kari Horrisland og helsesøster Anne-Randi Hanssen. **Individuelle samtaler:**

- Kari 634 (432 jenter og 202 gutter)
- Anne-Randi 908 (681 jenter og 227 gutter)
- Inger 50 (40 jenter og 10 gutter)

Til sammen er dette 1592 konsultasjoner på ½ år. Dette er ca 100 mindre enn halvåret før (1702). Allikevel blir tallet på konsultasjoner på ett år godt over 3000 (3294). En dag pr uke har Kari vært på Kristiansand katedralskole Gimle, egen statistikk føres der.

Både Kari og Anne-Randi har jobbet svært mye med hasjavvenningskursene som er forankret i samfunnsmedisinsk enhet, se eget punkt.

Hovedfokuset vårt er lavterskel tilbud for elevene og at vi skal være tilgjengelige. Samtalen er vårt viktigste redskap.

Trivsel og helse er et fortsatt viktig satsningsområde for oss, skolen og elevrådet. Vi har ulike "happeninger" annen hver måned i midttimen, samt fokus på temaet i timene/undervisningen, for eksempel hasj. Dette arbeidet håper vi å videreutvikle slik at det blir godt forankret i skolens læreplan. Vi deltar i skolens kjernegruppe (6 møter) og ressursteam (13).

Vi har hatt fokus på overgangen ungdomsskole til videregående skole og har tatt initiativ til bedre samarbeid med helsetjenesten på ungdomsskolene. Vår skole fikk rapport om ca 8

elever fra ungdomsskolene. Disse har vi hatt flott overføring på og kommet tidlig i gang med arbeidet rundt. Allikevel ser vi at dette samarbeidet kan bli mye bedre. Kun 4 skoler tok kontakt (2 av disse fra selve Kristiansand).

Tidlig på høsten brukte vi mye tid på informasjonsrunder i alle klassene om skolehelsetjenesten og for å "vise oss fram". Dette vet vi betyr mye for at elevene lettere skal ta kontakt. I tillegg prioriterte vi å gå på alle foreldremøter til skolens nye elever, samt alle foreldremøtene på skolens yrkesforberedende linje og Paviljongen. Dette for at foreldrene også skal være klar over vår funksjon og tilbud og at vi ønsker samarbeid også med foreldrene selv om elevene går på videregående skole.

I høst har vi hatt prosjekt "Trivsel, helse og læring" etter midler bl.a fra vår enhet. Vi har planlagt, gjennomført og evaluert prosjektet sammen med to av skolens lærere, samt rektor. Prosjektet har vært kjempegøy og lærerikt, og tidkrevende, se for øvrig egen rapport om dette sendt des-07.

To dager i september ble vi invitert med skolens personale på seminar til Ålborg noe som gjør at vi føler oss inkluderte.

Vi deltar i en del ansvarsgrupper. Kari har vært på 12 ansvarsgruppemøter, Anne-Randi på 5. I tillegg har vi hatt flere samarbeidsgrupper som ikke er like "formelle" som ansvarsgrupper.

Vi fortsetter klamydiatesting. Har hatt ca 60 som har testet seg i høst, 5 positive.

Som en følge av seminaret vi hadde 31.10.07 om cannabis, gikk vi ut med tilbud om en times undervisning i alle klassene om temaet.

Skolen har noen avdelinger, f. eks YF og Paviljongen som krever litt ekstra. På YF har vi hatt spesielle jentegrupper som vi fortsetter med utover våren. Vi har vaksinert både elever og ansatte på Paviljongen mot influensa og vi har hatt enkel undervisning om hygiene for elevene der. Vi har i samarbeid med en av skolens rådgivere hatt førstehjelpsundervisning og tema "strømskader" blant skolens elektrofagselever. Dette er nærmest som en tradisjon.

Vi har hele høsten fulgt kompetansehevingsmodulen om forbygging av psykiske lidelser hos ungdom, samt fått veiledning av Dag Brendefur månedlig med skolens ressursteam.

Vi har hatt et godt samarbeid med spesialisthelsetjenesten. Har opplevd å få akutt hjelp når kriser har oppstått. Flott! Vi har også fått veiledning for elever som egentlig er pasienter i spesialisthelsetjenesten, men som av ulike årsaker ikke vil/kan gå dit.

Vi har henvist 5 til psykiatrisk poliklinikk, 1 til ABUP og 2 til Sørlandet sykehus, avdeling for rus- og avhengighetsbehandling.

Annet arbeid:

- Vi har tatt i mot elever fra Noroff., foterapeutskolen og Oslo frisørskole. Dette skal vi få i mer formelle former og har allerede henvendt oss til Vegard Vige om dette.
- Ung-etat kontaktet oss for undervisning om vårt arbeid på en av deres temadager. Der var vi i desember.
- I nesten 4 uker i høst har vi hatt en tredje års student fra Diakonhjemmet sykepleierhøyskole.

Hasjavvenningsarbeidet:

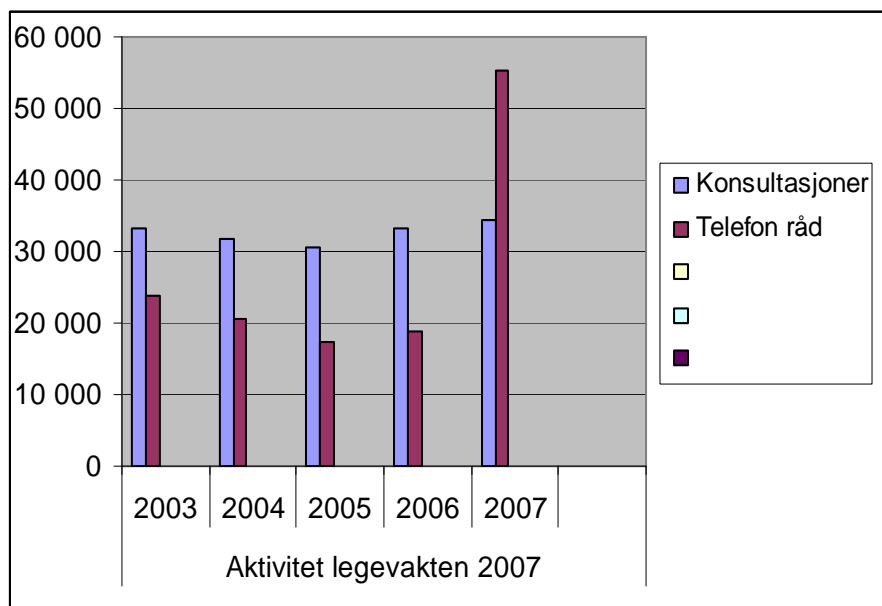
- Vi er ansvarlige for administreringen og planlegging av hasjavvennings- kursene noe som krever mye, men som også har gitt oss mange kontakter og muligheter. Hele august og september ble brukt til intervju av mulige kandidater. 20 meldte sin

interesse, 12 intervjuet vi 1-3 ganger hver. 4 av disse startet på kurset i slutten av september. Ved kursslutt hadde alle holdt seg cannabisfri mer enn 6 uker. Oppmøtet var 100 % hver gang. Se for øvrig egen rapport

- I slutten av august var vi invitert til Stavanger for å prate en hel dag om kursene. Dette er gøy og gir oss mange kontakter rundt om i landet
- Vi arrangerte erfaringsseminar om cannabis og hasjavenningskursene 30.10.07. Her deltok forelesere fra København, Oslo og Tromsø, samt oss i Kristiansand. 136 påmeldte hovedsakelig fra Øst- og Sørlandet. Ca halvparten fra spesialisthelsetjenesten, halvparten fra kommunen.
- Etter dette ble samfunnsmedisinsk enhet invitert til sosial- og helsedirektoratet sammen med noen andre kommuner for å snakke om ungdomsarbeid.
- En annen følge av seminaret er at vi nå har startet et arbeid med å lage et opplegg for ungdom under 18 år som har et rusproblem. Disse gir andre utfordringer enn de som er litt eldre og som har kommet lengre i sin ruserfaring. Som et ledd i dette arbeidet skal vi i februar dra til Henrik Rindom i København for å lære mer om bl.a foreldregrupper. Håpet er å starte grupper og foreldrearbeid kanskje ila av våren.
- Vi er veldig oppatt av at kursledere til hasjavenningskursene skal fordeles på mange etater/enheter både kommunale og fylkeskommunale, ja også private (eks KUP). I den forbindelse arrangerte vi gruppeledersamling for aktuelle gruppeledere i november. Dette resulterte i en liste på ca 12 som er interesserte. Vi planlegger samlinger for disse en gang pr halvår. Gruppeledere til kurset som starter i slutten av januar er klare. Det er viktig med både erfaring og nytenking.

Kr.sand 02.01.2007, Kari Horrisland og Anne-Randi Hanssen

Kristiansand legevakt

Konsultasjoner	34 496
Telefon samtaler (pasient)	55 415
Telefon samtaler (administrativ)	12 921
Sykebesøk	919
Pasienter til livskrisehjelp	155
Voldtekstmottak	41

Brutto drifts utgifter	18 506 797
Inntekter	7 325 215
Netto drifts utgifter	11 181 582
Avvik	732 521

Bemanning:

Det er 53 leger i fast turnus på kveldstid, 64 leger i fast turnus på natt.

Fastlegene i Kristiansand har deltagelsesplikt på daglegevakt iht Forskriftens § 12c SFA 2305 §7.1.og den individuelle avtalen om fastlegearbeid.

Av 56 leger på listen har 17 tatt sine egen vakter i 2007. Det er utilfredsstillende at kommunens ø.hj tjeneste opprettholdes av tilfeldige vikarer som ikke er ansatt i kommunen, og har lite erfaring i allmennmedisin.

Daglegevakt er en lovpålagt beredskap for kommunen men det er en økning i antall pasienter som oppsøker legevakt istedenfor sin fastlege. Flere gjestearbeidere som ikke har fastlege i Norge oppsøker legevakt på dagtid.

Sykefravær:

Sykefravær blant sykepleierne er 4,3 %

Sykefravær blant legene har økt betraktelig. Flere leger er sykemeldt fra vaktene på legevakt mens de arbeider som vanlig på legekontorene.

LV- sentral:

Legevakten sendte inn en bekymrings melding til HMS p.g.a. dårlig arbeidssituasjon i LV-sentralen. Det ble besluttet å gjøre strakstiltak for å bedre innklimaet og støynivået. Dette ble midlertidig utsatt p.g.a. ombyggingsplaner. Vi satser på en ny og bedre LV.-sentral til sommeren.

Telefonstatistikk viser at 22,70 % av pasientene venter > 5 min i telefonkø. Bemanningen skal økes for å bedre kapasiteten på sentralen. Det ansettes 5 sykepleiere i 40 % tilsetning hvorav ca 22 % er i fastturnus og resterende % i timebank.

Livskrisehjelp:

Tjenesten er utført av 5 psykiatriske sykepleiere. Av 155 pasienter, ble 12 innlagt på akutt psykiatrisk avdeling.

Voldtektsmottaket:

Mottaket er en spesialavdeling i legevakten. Sykepleierbemanning er på frivillig basis. Det er 10 spl. med spesia kompetanse, som tilkalles ved behov.

I 2006 fikk Sosial- og helsedirektoratet i oppdrag av Helse- og omsorgsdepartementet å gjennomføre tiltak som kan bidra til å styrke helsetjenestetilbudet for volds- og voldsutsatte. I den forbindelse ble legevakten tildelt et stipend for utbedring / omorganisering av mottaket.

En informasjonsbrosjyre ble utarbeidet og distribuert, og flere sykepleiere har vært på kurs.

I 2007 ble "Veileder for Overgrepsmottak" utgitt av Sosial – og helsedirektorat. Dette skal implementeres i 2008. For å organisere mottaket etter anbefalingen må vi gjøre følgende tiltak:

Engasjere en gruppe leger som får utdanning i dette krevende arbeidsfeltet.

Engasjere flere sykepleiere i teamet.

Organisere jevnlig møter, og veiledning for ansatte

Utarbeide bedre skriftlige retningslinjer og rutiner for mottaket.

Det søkes prosjektstipend for dette formålet.

Mottaket i Kristiansand er det eneste i Vest Agder

Klagesaker:

Det kom inn totalt 11 formelle klager som ble håndtert ved legevakten i form av møter med de involverte, eller ved skriftlig beklagelse.

2 klager gjaldt organisering / system mellom 1 og 2, linjetjeneste

3 klager gjaldt feil diagnose.

2 klager gjaldt utilbørlig opptreden av behandlende lege.

1 klage gjaldt nekt for å utgi taxirekvisisjon

1 klage gjaldt manglende bruk av nakkekrage ved brudd i nakken

1 klage gjaldt rutiner på rtg. avd ved SSK

Ekstra ordinær hendelser som krever tiltak utover vanlig drift:

Oppfølging av familie / venner etter selvmordstilfelle på ungdomsskolen

Oppfølging av familie / venner etter trafikkulykke med dødsfall

Oppfølging av familie etter skyteepisod med dødsfall

Katastrofeøvelse på Kjevik flyplass

Virksomhetsplan / mål for 2008 :

Ombygging av LV-sentral.

mål : bedre arbeidsmiljø for ansatte. Øker telefontilgjengelighet for pasienter.

Ny organisering av Mottaket for vold og voldtekts ofre.

Mål : imøtekomme anbefaling fra Sosial- og helsedirektoratet og kvalitetssikre dokumentasjon og undersøkelse av voldsutsatte som oppfyller rettslig bindende krav.

Smittevernet

Smittevernet har følgende sammensetning:

- Smittevernlege
- Hygienesykepleier
- 4 vaksinasjonssykepleiere

Smittevernets aktiviteter:

- Smittevernplanen har i 2007 gjennomgått en liten ansiktsløftning, uten at innholdet er nevneverdig endret.
- Det er påbegynt et arbeid med å vurdere mulighet for smittevernøvelse i 2008. Dette i samarbeid med beredskapssekretariatet og kommuneoverlege og fylkeslege, som fortsetter i 2008. ved utgangen av året er status at vi har deltatt som observatør på liknende øvelse i Aust-Agder, vi har også hatt møte med fylkeslegen, som har sagt seg villig til å bidra med gjennomføring.
- Smittevernlegen har sammen med mattilsynet laget et grunnlag for å få til en samarbeidsavtale. Dette arbeidet ferdigstilles i 2008.
- Hygienesykepleier har bidratt på kommunens HMS-kurs med 2 timers undervisning på kursene. Dette har vært mindre hensiktsmessig og videreføres ikke.
- Smittevernet har hatt tett samarbeid med kommuneoverleger, ingeniørvesenet, med flere i 2007
- Det foregår løpende overvåkning av forekomst av smittsomme sykdommer i kommunen, omfattende informasjonsvirksomhet innad i kommunen og overfor befolkningen gjennom media.

Vaksinasjonskontorets aktiviteter:

- Det er ansatt en ekstra ved vaksinasjonskontoret som følge av stor pågang fra publikum i 2007.
- Det er gjennomført vaksinasjonskampanje for personer som er sårbar gruppe ift influensa
- Brukerundersøkelse som er gjennomført har gitt meget gode tilbakemeldinger til kontoret ift service og kvalitet
- Kontoret oppdaterer seg med fagkurs for å kunne inneha nødvendig og oppdatert kompetanse innen vaksinasjon og rådgivning.

Aktiviteter ift smittevern i helsetjenesten:

- Hygienesykepleier har sammen med omsorgstjenestenes smittevernkontakter hatt fem heldagssamlinger for å utarbeide infeksjonskontrollprogram. Arbeidet ble ferdigstilt i juli 2007.
- Hygienesykepleier har arrangert 1 halvdagskurs for smittevernkontaktene.
- Infeksjonskontrollprogrammet ble startet implementert høsten 07 med kurs for ansatte ute på det enkelte sykehjem. Dette arbeidet fortsetter vinteren 2008, og hygienesykepleier driver dette arbeidet videre.
- Smittevernet har bidratt med håndtering av 4 MRSA-tilfeller i helsetjenesten i 2007.
- Smittevernet har satt fokus på helsepersonells krav til å varsle smittevernlegen ved utbrudd.
- Hygienesykepleier, kommuneoverlege og 2 sykepleiere på vaksinasjonskontoret har deltatt på 2 dagers øvelse/konferanse i massevaksinasjon ved pandemi i regi DSB.
- Hygienesykepleier har deltatt i arbeidsgrupper ifm revisjon av handlingsplan mot sykehusinfeksjoner i regi av Folkehelseinstituttet.
- Smittevernet har publisert 8-10 nyhetsartikler på intranett i 2007. Dette er en god informasjonskilde til ansatte i helsetjenesten.

- Hygienesykepleier har bidratt ift nybygg i kommunen, bl.a. ift Presteheia sykehjem og med ombygginga på Ternevig sykehjem.
- Hygienesykepleier har undervist hjelpepleierelever ved Kvadraturen VGS. Dette er en god måte å profilere kommunen med tjenester som vanligvis forbindes med sykehuset.
- Hygienesykepleier har deltatt på 2-dagers smittevernkonferanse i København.
- Smittevernet har samarbeidet med Miljørettet helsevern der hvor det har falt seg naturlig, f. eks om legionella i helsetjenesten
- Hygienesykepleier er medlem av kvalitetsutvalget i omsorgstjenesten.

Legetjenesten

Plan for legetjenesten behandlet og vedtatt av HS-styret 14. mai
Sykehjemslegetjenesten er kartlagt og det er utarbeidet en lokal bemanningsnorm, kommunen har ved årsskiftet i henhold til krav fra SH-dir meldt et antatt behov for å øke tjenesten med 2,1 årsverk.

Kommuneoverlegetjenesten ble styrket fra 1. mars, med kommuneoverlege i full stilling og dedikert 40% ass. kommuneoverlegestilling til psykiatri. Under Praxis helse/omsorg er "den lille forskerskolen" iverksatt der 5 av avdelingens leger deltar.

Ny tillitsvalgt for legene, Sebastian Bø, tiltrådte september 07
ledig hjemmel Randesund helsesenter – (besatt 1/2-08)
Ny fastlegehjemmel Vågsbygd opprettet – (besatt fra 13/5-08)

Det har vært avholdt 4 møter i lokalt samarbeidsutvalg (LSU) og like mange i allmennlegeutvalget (ALU), bl.a. disse temaer har vært tatt opp:

- permisjonsreglement for leger,
- nedleggelse av legekantor Flekkerøy
- Kartlegging av fastlegenes arbeid
- Praksiskonsulentordningen fast post på ALU-møtene
- Dårlig oppmøte i ALU
- Ruspolitisk handlingsplan
- Prosjekt for unge voksne 18-25 ved HFU
- Lokal norm for legebemanning i sykehjem
- Omsorgsplan
- Høring krav fra NAV om elektronisk samhandling mellom fastlege og NAV
- Legerressurser til feltsykepleien
- Referat fra ASSS om kartlegging legenes arbeid

Utfordringer:

- Det skal våren 2008 fremlegges til politisk behandling en plan for sykehjemslegetjenesten.
- Bedre kontakten med fastlegene og oppmøte i ALU
- Elektronisk samhandling mellom pleie/omsorgstjenesten, fastlegene og sykehus via Norsk Helsenett; Elin-K-prosjektet

Fengselshelsetjenesten

Helseavdelingen består av:

Legene Ole G. Gabrielsen og Anders Kjøstvedt, til sammen 12 timer pr. uke.

Psykiater Olav Espegren, 4 timer pr. uke

Sykepleier Annelise E. Rutledal 40 %

Sykepleier Paul Lawlor 20 %

Sykepleier Eirin R. Nordstrand 60 %

fysioterapeut Tomm Torkildsen 6 timer pr. uke

Legene har til sammen hatt 540 konsultasjoner dette året. Det er inkludert Olav Espegren som har hatt 180 av disse.

Sykepleierne har til sammen hatt:

vanlige konsultasjoner	2367
blodprøver	58
innkomstsamtale med førstegangssonere	11
ansvarsgruppemøter	23
LAR pasient konsultasjoner	689
antall nyinnsatte, innkomstsamtaler	92
antall besøk på sikkerhetscelle	13
antall urinprøver som er tatt	366

Ant. sykepl. konsultasjoner til sammen 3619

Kristiansand fengsel er et lukket fengsel med 44 innsatte. Det består av 20 plasser på varetektavdeling. (Det vil si at de innsatte ikke har fellesskap utover skole og trening). Her er det også flere som til enhver tid kan sitte på fullstendig isolasjon. Det er 20 plasser på domsavdeling, som betyr fellesskap med andre på avd. Disse har mulighet til skole og arbeid på verksted. Det er også 4 frigangsplasser. De er engasjert enten på vaskeri, kjøkken eller er ute i arbeid eller skole utenfor fengslet.

Samarbeid med andre

Vi legger stor vekt på å holde en god dialog med våre samarbeidspartnere. ARA (Avdeling for rus og avhengighetsbehandling) kommer jevnlig til fengslet for å følge opp innsatte som er henvist til dem. Vi kan merke at etter Olav Espegren sluttet på ARA har denne kontakten blitt noe redusert. Ventetid fra de er henvist til de får behandling er 1- 4 uker.

Vi har kontinuerlig kontakt med sosialtjenesten i den innsattes hjemkommune. Vi prøver å starte dette så tidlig som mulig, men det er helt klart at det er lettere å følge dette opp når den innsatte har fått en dom, og vi vet hvilket tidsaspekt vi har å forholde oss til. Det er nå ca. likt fordelt mellom varetekt og domsfanger. Det innebærer nye utfordringer fordi vi da har flere som skal sendes herfra og rett ut til et liv utenfor murene.

Vi har utstrakt kontakt med kontaktbetjentene og ledelsen i fengslet. Kontaktbetjentene er med i ansvarsgruppene. Helsetjenesten deltar på morgenmøter og overlappingsmøter hver dag. Vi får sakslister fra rådsmøter og kan gi skriftlig uttalelse i saker hvis vi finner det gagnlig. Det er rutine at vi får beskjed om løslatelser og overføringer. Det gir oss mulighet til å kontakte primærhelsetjenesten eller annet fengsel, slik at vi får kontinuitet i behandlingsskjeden.

Tannlegen

Vi har hatt et nært og godt samarbeid med tannlege Kildebo og tannpleier Anne Vassbotn på Sentraltannklinikken. Det settes opp to tannlegetimer hver uke. Det viser seg å ikke alltid være nok. De har da flere ganger gitt oss ekstra timer for å få unna køen. Spesielt ved

juletider var det prekært. Da fikk vi 5 ekstra timer for at julen skulle bli så god som mulig for de berørte fangene. Tannstatusen for mange av fangene er elendig!

Rusmisbrukere i fengsel

Alle rusmisbrukere får tilbud om rusbehandling i samarbeid med fengselshelsetjenesten, ARA, sosialtjenesten i hjemkommunen og fastlege. Det er frivillig for fangene å benytte seg av tilbudet. Vi legger stor vekt på at alle innsatte får en grundig og systematisk kartlegging ved inkomstsamtalen. Fengselslegen henviser til ARA og behandlerne starter behandlingen her i fengslet. Det er en fordel for ARA siden fangene alltid møter på "timene", er edrue og mange er motivert for behandling. Terapeuter ved ARA og kriminalomsorgen er veldig positiv til dette samarbeidet fordi det gir gode resultater. Fengselshelsetjenesten følger regelmessig opp med urinprøver, blodprøver, EKG og liknende. Urinprøvene taes for å kontrollere at den innsatte holder seg rusfri. Det er dessverre også mulig å få tak i stoff her inne. Vi har utredninger som kan ende opp med Metadon og Subutex behandling. Dette krever mye ekstra ressurser.

70-80 % av innsatte har Hepatitt-diagnose. Dette krever oppfølging fordi det ofte gir komplikasjoner. Det må også regelmessig følges opp med blodprøver. Vi har dette året også hatt mer samarbeid for dem med Hepatitt C. Det kan da være aktuelt å gjennomgå behandling for om mulig å bli kvitt sin diagnose. Det kreves da et ryddig liv og en målrettet atferd.

Veien videre

Vi vil gjerne i arbeidet vårt jobbe tettere og mer systematisk med enda flere av de innsatte. Spesielt gjelder det de unge og de psykisk syke. Dette året har vi hatt mange tunge saker som har krevd flere innleggelses i psykiatrien og ekstra mye oppfølging. Vi føler et særlig ansvar for de helt unge. Målet er å legge forholdene til rette slik at de ikke kommer inn i fengsel igjen.

Vi har til enhver tid ca 10 stykker med ADHD diagnose. Mange blir utredet for 1. gang her i fengslet. Dr Espegren er svært dyktig på dette. Han har gitt mange ungdommer et bedre liv etter at de ble stabilisert på medisiner.

Vi har dette året etablert et tverrfaglig samarbeid med fengselsledelsen + kontaktbetjent, Kristiansand sosialkontor, EBT, Friomsorgen og helseavdelingen. Vi tar da for oss innsatte knyttet til Kristiansand kommune. Vi ønsker å legge forholdene til rette slik at overgangen fra å være innsatt til det å komme ut i samfunnet blir så god som mulig. Det handler om rehabilitering, bolig, skole, arbeid, kort sagt en mer meningsfylt hverdag. Møtet holdes en gang i måneden.

Vi har pr. i dag 140 % sykepleierstilling. I tillegg har vi fått 20 % ekstra inntil videre. Turid Espegren ble sykemeldt i februar. Annelise overtok ansvaret fram til 15.08. Deretter tok Eirin over. Situasjonen er midlertidig, og vi ser fram til å få en mer varig løsning. Sykepleierne opplever at vi har måttet yte mye ekstra dette året. Alle tre har annen jobb og studie å forholde seg til, så det har noen ganger vært et puslespill for å få det til å gå opp. Men vi har klart det, og vi synes vi har klart det bra! For øvrig ønsker vi fortsatt utvidelse av stillingsprosent for sykepleiere. Vi har tidligere ytret ønske om 220%. Det står vi fast ved. Det gir oss muligheten til å følge opp enda bedre.

Vi opplever arbeidet vi gjør både meningsfylt og utfordrende, og vi håper vi gjør en god jobb samfunnsøkonomisk. Arbeidet vårt innebærer å ta et samfunnsansvar. Det prøver vi å utføre på best mulig måte. Vi ser også på det som en unik mulighet til å nå innsatte på et tidspunkt hvor både rusfrihet, tilstedeværelse og muligheten til å jobbe tverrfaglig er tilstede. Mange ganger kan det synes håpløst, men den tanken er ikke lov å tenke!

Kristiansand 04.01.08 Eirin Ruud Nordstrand

Helsestasjon for ungdom.

Antall registrerte besøk i 2007, er 2452. Dette er tilnærmet likt både 2006 og 2005, og sier noe om at vi har begynt å stabilisere vår posisjon. Vi hadde åpent 91 kvelder, noe som gir et snitt på 27 brukere pr kveld. Totalt antall gutter, 192 stk, dvs 7,8%. Dette er en nedgang fra i fjor (9,8%). Totalt antall jenter, 2260 stk. Dette er en svak oppgang fra i fjor.

Kommentar:

Antall brukere som er innom på en kveld kan variere svært mye. Vi har vært nede i 9 stk og har hatt en topp på 47 stk.

Utfordringen vår i 2008 vil bli være å opprettholde Hfu som et godt og nært tilbud for de ungdommene som trenger det.

Vi bør utfordre oss selv på å profilere oss bla mer hos lærlinger, unge uten jobb, unge med drop out problematikk, samtidig som vi skal være et tilbud til de unge som har brukt oss og ønsker å fortsette å bruke oss.

Samarbeid med andre instanser som jobber med ungdom bør settes i fokus. Hfu bør markere seg som en naturlig del av dette. Vi kan være med som pådrivere for å systematisere dette arbeidet i Kristiansand kommune.

Samtidig må vi ivareta arbeidet med de samarbeidspartnere som er nærmest, som helsesøstrene i vgskole, gynavd, samt fastlegene.

Psykiske problemer og rus er tema som stadig er oppe i vår brukergruppe. Vi bør styrke oss i å møte ungdom som har problemer knyttet opp mot dette og løse dem videre i systemet slik at de kan få den hjelp de trenger.

Gutteandelen vår er lav. Dette må vi ta på alvor. Vi må se på hvordan vi kan møte guttene, bruke andre hjelpemidler, sms, mail, og drive reklame for HFU der guttene er.

Vi må også se på kvaliteten på det vi gjør, sørge for å styrke oss faglig og jobbe med samhold og tilhørighet, slik at både vi som er her og de som bruker oss syns Hfu er et godt sted å gå til.

Fordeling etter kjønn og alder:

Under 14 år: 10 jenter og 0 gutter.

14-16 år: 457 jenter og 9 gutter.

16-20 år: 1547 jenter og 89 gutter.

Over 20 år: 247 jenter og 134 gutter.

Kommentar:

Tallene er nokså likt fordelt som i 2006, men andelen gutter over 20 år har mer enn doblet seg (68 stk i 2006).

Vi ser også en svak økning i antall jenter over 20 år (224 stk i 2006).

Det er små tall det dreier seg om og tilfeldigheter kan spille inn. Dette må ses over en lengre periode før man kan si noe om varige endringer.

Positive Hcg tester:

- Under 14 år: 0
- 14-16 år: 4
- 16-20 år: 25
- Over 20 år: 8

Totalt antall pos graviteter, 37 stk. Ift gyn us har vi hatt en gradvis nedgang hele året. Siste kvartall har vi gjennomført kun 12 stk .

Kommentar:

Det er en svak nedgang siden i fjor (43 stk)

Det har vært en forskyvning slik at antall pos graviteter i gruppa 16-20 år er gått ned og har økt i gruppa over 20 år.

Dette kan være tilfeldig da det er svært små tall det dreier seg om, men ser man dette opp mot tendenser ellers i landet er det likheter.

Man har over en periode sett en økning i antall aborter i gruppa 20-25 år på landsbasis, og det er en utfordring vi må se på også hos oss.

Ift gyn us har legene ved Hfu jobbet bevisst med å få ned antallet.

Mange jenter ønsker "å sjekke alt" for sikkerhets skyld. Legene har brukt tid på å forklare jentene at så lenge man ikke har noen st eller føler seg syk på noen måte, er dette ikke nødvendig.

Vi tar jo heller ikke cyt prøver på noen av jentene lenger, da de er utenfor målgruppa (seksuelt aktiv i ca 8 år)

De jentene som likevel ønsker en GU har fått det.

Sos tester jenter:

Under 14 år: 0

14-16 år: 36

16-20 år: 364

Over 20 år: 88

Totalt antall sos tester på jenter, 488 stk.

75 av disse var positive for klamydia, dvs 15,3%

Sos tester gutter:

Under 14 år: 0

14-16 år: 15

16-20 år: 84

Over 20 år: 68

Totalt antall sos tester på gutter, 167 stk.

16 av disse var positive, dvs 9,5%.

Kommentar:

Vi har en oppgang i antall pos tester på jenter 13% i 2006), og en nedgang i pos tester hos gutter (14% i 2006).

Antallet som har testet seg viser en nedgang for jenter (533 i 2006) mens tallet for guttene er nokså stabilt.

Vi får positive tilbakemeldinger fra bla mikrobiologisk avd, som mener vi er flinke til å få tak i de som trenger å teste seg.

Vi har en utfordring ift å opprettholde antallet og samtidig øke gutteandelen. Dette må vi se mer på i 2008.

Vi ser en svak økning i henvendelser ang gonore, herpes, hepatitt.

Enda er dette enkelttilfeller, men sier noe om at vi må styrke våre kunnskaper også om disse sykdommene for å kunne gi god og riktig info til brukerne våre.

Driften ved Hfu:

Vi har gjennomført personalmøter 2 ganger pr semester. Opp mot disse har vi knyttet faglige innspill/"foredrag". Vi møtes sjelden, noen av oss jobber helt ulike dager. For å skape tilhørighet og samtidig ta vare på utviklingen av faget vårt, har disse dagene vært viktige.

Fagområdet vårt er smalt og utfordrende. De etiske utfordringene er mange. Å lage arenaer der dette kan tas opp og diskuteres blir viktig.

Hfu skal samorganiseres med helsesøstrene i vgs. skole til en ungdomshelsetjeneste våren 2008. Dette tror vi blir veldig bra. Vi ser fram til å bli en del av dette. Deler av personalet ved Hfu ønsker en endring i organisering av sine arbeidsdager/tider. Dette tror vi blir sett mer på ved en slik omorganisering. Undervisningsbesøkene har "ligget brakk" en periode pga fratredelse av stilling. Dette ønsker vi at kommer på bena igjen ila 2008.

Gunn Wetrhus, Hfu.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Beredskapssekretariatet i Kristiansand kommune er organisert under Samfunnsmedisinsk enhet og består av:

- Beredskapsleder i 20% stilling
- Beredskapssekretær i 50% stilling

Beredskapsleder ivaretar flere av de oppgaver med samfunnssikkerhets og beredskapsspørsmål som i små kommuner gjerne ivaretas av rådmannen.

For å bistå seg i arbeidet er det nedsatt et tverrsektorielt arbeidsutvalg. Dette utvalget bistår også rådmannen på andre måter, blant annet som en støttefunksjon til kommunens kriseledelse under en krise.

Kommunen har etter beredskapstilsyn fra Fylkeslegen og Fylkesmannen i Vest-Agder i 2006, gjennomgått planverket som omhandler samfunnssikkerhet og beredskap. Arbeidet ble aktualisert ved det kraftige snøfallet i uke 9 vinteren 2007. Dette snøfallet førte til store utfordringer for kommunen med å sikre framkommelighet for buss og nødteater, informasjonsbehovet til publikum var enormt, og ekstraordinære tiltak måtte iverksettes for å sikre at befolkningen fikk nødvendige tjenester levert fra kommunen.

Snøfallet gav viktige erfaringer til gjennomgangen av planverket for å sikre at vi har gode nok systemer for å håndtere kriser og større ulykker. Evalueringsrapport om beredskapen i forbindelse med dette snøfallet ble utarbeidet og behandlet i bystyret. Her ble det pekt på flere viktige forbedringspunkter, hvor samordningsutfordringer på tvers av sektorer og mot eksterne samarbeidsparter var det mest fremtredende, sammen med viktigheten av å koordinere 3 viktige funksjoner under en krise:

- Presse- og informasjonstjenester
- Sentralbordtjenester
- Støtte til berørte/pårørende

Vi gjorde under snøværet også viktige erfaringer med samhandling med frivillige organisasjoner. Disse erfaringene har satt oss i stand til å innlede et mer konkret, og på sikt formalisert, samarbeid med frivillige beredskapsorganisasjoner.

I løpet av 2007 har overordnet planverk blitt gjennomgått og revidert på bakgrunn av det gjennomførte beredskapstilsynet og på bakgrunn av evalueringsrapporten etter snøværet. Hovedendingene i dette arbeidet har vært fokus på organisering av beredskapsapparatet under kriser i henhold til identifiserte forbedringspunkter, og innføring av tiltakskort i planverket.

De gjennomførte endringer i planverket, herunder også endret organisering, har blitt prøvd ut ved beredskapsøvelse gjennomført høsten 2007. Planverket og organiseringen har også blitt delvis prøvet ved alvorlige hendelser av mindre skala. Dette gjaldt 3 hendelser:

- Fare for forurensing av drikkevann på Flekkerøy
- Fare for forurensing av drikkevann på Tveit
- Forurensing i havnebassenget

For å sikre kontinuerlig fokus på aktuelle beredskapsspørsmål, har kommunen et tverrsektorielt arbeidsutvalg for krisehåndtering. Dette arbeidsutvalget har jevnlig møter for å drøfte beredskapsspørsmål, med sikte på å styrke kommunens krisehåndteringsevne. Kommunen har også gjennomført en beredskapsdag med aktuelle tema for kriseledelse og arbeidsutvalget.

Det har i 2007 også vært fokus på å heve kompetansen hos ledere på å gjennomføre risikovurderinger og sårbarhetsanalyser (ROS). Flere kurs er gjennomført. Slike ROS-analyser er lovpålagt for flere tjenester, både innen beredskapsområdet og på HMS-feltet. For kommunens overordnede ROS-analyser ble det i 2007 startet et arbeid ute sektorene med å rullere disse. Arbeidet har vist seg å kreve mer innsats og er vanskeligere å få gjennomført enn først forutsatt, og må følges videre opp i 2008 opp mot kommuneplansrullering.

Årets beredskapsrådsmøte ble arrangert i mars 2007 med tema om det gjennomgåtte snøfallet. Samarbeid med eksterne aktører for øvrig skjer blant annet gjennom møter hos fylkesmannen og i mer uformelle samarbeidsnettverk.

Kommunen fikk også etablert et kvalitetssystem for arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap i 2007, basert på veilederen fra DSB om systematisk samfunnssikkerhets og beredskapsarbeid.

Kvalitetssystemet inneholder blant annet rutiner for risikoreducerende tiltak. Av risikoreducerende tiltak som har blitt fokusert i 2007 er personell- og dokumentssikkerhet. Rutiner for sikkerhetsklarering av personell, og forsterkede rutiner for å håndtere gradert informasjon er nå på plass. Disse rutinene er også implementert, slik at alt relevant personell sikkerhetsklareres fortløpende, og alle sikkerhetsgraderte dokumenter håndteres iht. kravene i lovverket.

Beredskapsleder i kommunen har i 2007 deltatt i nasjonal arbeidsgruppe for utforming av veileder for helsemessig og sosial beredskap. Dette har vært et omfattende arbeid, og ferdigstillelse forventes i første del av 2008. Kommunen har ved beredskapsleders deltagelse fått opprettet viktige og gode relasjoner til samarbeidsparter på nasjonalt plan. Kommunen har videre fått styrket egen kompetanse på helsemessig og sosial beredskap etter deltagelse i dette arbeidet.

Kristiansand kommune har i 2007 sammen med Sivilforsvaret funnet bedre løsninger for sivilforsvarets lagre i kommunen. Kommunen plikter å stille slike lagre til disposisjon, men lagersituasjonen har vært langt fra tilfredsstillende. Nå er situasjonen løst ved at kommunen har funnet det mulig å omdisponere lokaler. Sivilforsvaret vil i første del av 2008 kunne overta velegnede lokaler sentralt i kommunen. Dette anses som en viktig styrking av Sivilforsvarets kapasitet og muligheter i kommunen.

Evalueringen etter beredskapsøvelsen i 2007 gav for øvrig mange gode innspill til hvordan beredskapsarbeidet i kommunen kan styrkes, og dette arbeidet skal følges opp i 2008.

Feltsykepleien

Oppsummering:

Økt lavterskel helseoppfølging i 2007 i Kristiansand til mennesker med rusmiddelproblemer

- Sårstell og annen somatikk i økning
- Stort antall bostedsløse – dette vanskeliggjør arbeidet med helsesituasjonen
- Lave overdose-, og andre dødstall i målgruppen i Kristiansand(ingen overdoser fra Feltsykepleiens pasienter)
- Vurderer behov for mer lavterskel innsats overfor unge
- Behov for koordinerende tillitspersoner(jfr Opptappingsplanen for rusfeltet)
- Lavterskelfunksjon, også for samarbeidsparter

Sår

Abscesser/sår er aktuell helseproblematikk i vår målgruppe og er normalt knyttet til injisering. Hyppighet og alvorlighetsgrad har vært varierende siden oppstart. Vi har i 2007 hatt en økning med sårstell. Disse har hovedsakelig bakgrunn i overfladiske infeksjoner, og byller med bakgrunn i bomskudd og urene injeksjonsrutiner. - Dette har bevirket at Feltsykepleien har dekket uvanlig mye antibiotika til målgruppen i 2007.

Vaksinering

Vi vaksinerer mindre mot Hepatitt A+B for hvert år som går. Det er en oppfatning at den etablerte delen av rusmiljøet i Kristiansand "stort sett" er gjennomvaksinert mot disse leverinfeksjonene. –Dermed er det vår klare målsetting å vaksinere den yngre delen av rusmiljøet som vi treffer.

Høsten –07 vaksinerte vi også ca 60 stk i målgruppen mot Influensa.

Legemiddelassistert behandling

Dette har også skapt betingelser for bedret helsetilstand.

Likevel er det flere av disse som har dårlig funksjonsnivå som krever lavterskel oppfølging. feltsykepleien er engasjert og delaktig i helseinnsats hos mange LAR-pasienter. Dette er også et bilde på at "LAR ikke er noen garanti for et godt og stabilt liv"!

Prosjekter med basis i Feltsykepleien:

GU-prosjekt

Kristiansand kommune fikk våren 2007 statsmidler for å kunne yte gratis Gynekologisk oppfølging i målgruppen rusmiddelbrukende jenter/ damer i Kristiansand.

Innledningsvis ble dette lite benyttet, men vi håper at etableringen ved årets slutt av lege, ½ dag per uke, vil gjøre det lettere å ta i mot dette tilbudet. Vi har etablert eget rom for Gynekologisk undersøkelse.

Psykiatri-prosjekt

Kristiansand kommune fikk høsten 2007 tildelt statlige midler til psykiatrioppfølging og – behandling på kommunalt lavterskelnivå. –Med bakgrunn i at rusrelaterte

psykiatriinnleggelse ofte blir kortvarige, så skal dette være en legetjeneste ½ dag per uke som fokuserer på direkte hjelp på kommunalt nivå. Hensikten er da blant annet å gi legehjelp på et tidlig stadium, og forhindre innleggelse og dramatiske situasjoner. Sekundært kan dette gi en mer hensiktsmessig kontakt mellom målgruppen rusmiddelmisbrukere og psykiatriskjenetser.

Legen deler rom med GU-legen en annen ukedag, og benytter dette til samtaler.

Lavterskel tannhelseprosjekt

Stor del av vår målgruppe er preget av dårlig tannhelse. Dette fører til både helsemessige og sosiale konsekvenser.

Feltsykepleien drifter derfor et lavterskel tannhelseprosjekt hvor Kristiansand kommune "kjøper" en tannlegestol på sentraltannklinikken en ettermiddag pr uke.

Tilbudet retter seg primært mot personer med akutte tannproblemer. Det opereres fortrinnsvis uten timebestilling, og pasientene får tilbud om følge til tannlegen. Tilbudet ble iverksatt desember 2005. Det er finansiert via statlige midler.

2008 er siste prosjektår, og det knyttes spenning til hvordan vi skal følge opp disse behovene i kommende år. Det er utarbeidet egen rapport for prosjektet.

Boligproblematikk

Vi har fortsatt fokus på bostedsløshet som faktor for uhelse. Ut fra våre registreringer er dette fortsatt en utfordring. Kristiansand Kommune har imidlertid gjort grep for å bedre situasjonen for de verst stilte. Høsten 2005 åpnet 25 omsorgsboliger for den mest vanskeligstilte gruppen på boligmarkedet. Feltsykepleien har kunne registrere en nedgang i besøk fra den gruppen.

På tross av nye boliger for gruppen bostedsløse, så er mer enn 100 stk av Feltsykepleiens 510 pasienter uten fast bolig. Dette er mer enn EBT-Boligtjenetsens tall, og noen pasienter begrunner dette med at de ikke tror de får bolig, selv om de søker. Feltsykepleien fortolker dette som en resignasjon til at de noen gang vil få nødvendig hjelp til boligetablering.

De unge/ Oppsøkende virksomhet

Feltsykepleien har registrert ungdommer på gata i Kristiansand som ikke har strukturert tilbud, verken jobb eller skole.

Vi opplever deres situasjon som preget av mangel på klare ønsker og mål. Dermed oppholder de seg mye på gata. De ruser seg hovedsakelig på amfetamin, benzodiasepiner(tabletter) og hasjis, samt alkohol.

På bakgrunn av Feltsykepleiens høye arbeidstempo, så har vi ikke evnet å formidle dem hensiktsmessig inn i hjelpeapparatet. – Vi har en oppfatning av at dette antallet søkende ungdommer er så høyt at sosialtjenesten med fordel kunne prioritert mer til oppsøkende virksomhet.

Koordinerende tillitspersoner(jfr Opptappingsplanen for rusfeltet)

Feltsykepleien ønsker velkommen statlig prosjekt i 2008 som vektlegger "Tillitspersoner som kan koordinere den psykososiale innsatsen" overfor målgruppen. Vi kjenner oss igjen i tjenesten som skal vektlegge støtte over tid, fleksibilitet, tilgjengelig, og å å møte brukerne der de er.

Vi opplever at de fraksjonerte tjenestene ofte ikke makter å dekke "overganger" mellom dem, og dermed blir Feltsykepleien den tjenesten som har nok fleksibilitet, tilgjengelighet til å møte brukeren der han lever i hverdagen/ "i sitt liv". Koordinerende tillitspersoner kan knytte sammenhenger mellom tjenester og situasjoner for enkeltmenneskene. Dermed kan de i større grad oppleve reell hjelp i deres liv.

Helseoppfølging fra feltsykepleien i kristiansand 2007

Antall konsultasjoner:	2042
Fulgt pasient:	125
Samtale/ veiledning:	704
Telefonsamtaler:	351
Møter/ ansvarsgrupper:	121
Sårstell:	293
Annen somatikk:	617
Psykatri:	40
Antibiotikarekvisisjoner:	108

Formidlet til Boligkontor:	20		
Formidlet til helseenhet	120		
Formidlet til omsorg:	50		
Formidlet til russektor:	36		
Formidlet til Sosialtjeneste:	87		
Formidlet til sykehus/ legevakt:	32		
Formidlet til tannbehandling:	95		
BMI < 20:	10		
CRP > 40:	25		
Tatt Hb:	6		
Vaksinasjoner(hep A & -B + influensa):	100		
Totalt antall pasienter:	510		
Antall UFB	113		
Kjønnfordeling:	347 menn	155 kvinner	8 uregistrert
Formidlet til Sosialtjeneste:	87		
Formidlet til sykehus/ legevakt:	32		
Formidlet til tannbehandling:	95		
BMI < 20:	10		
CRP > 40:	25		
Tatt Hb:	6		
Vaksinasjoner(hep A & -B + influensa):	100		
Totalt antall pasienter:	510		
Antall UFB	113		
Kjønnfordeling:	347 menn	155 kvinner	8 uregistrert

Miljørettet Helsevern

Miljørettet helsevern (mhv) er en egen avdeling innen Samfunnsmedisinsk enhet, under Helse- og Sosialsektoren. I kommunehelseloven, kap. 4a. Miljørettet helsevern, står det i § 4a-1 (Definisjon og forskrifter), følgende:

"Miljørettet helsevern omfatter de faktorer i miljøet som til enhver tid direkte eller indirekte kan ha innvirkning på helsen. Disse omfatter blant annet biologiske, kjemiske, fysiske og sosiale miljøfaktorer".

- Helseforhold i planlegging/byggesaker (198)
- Støy (52)
Støyforhold er en av fremtidens store helseutfordringer. Over 1,5 millioner mennesker utsettes daglig for til dels helseskadelig støy, hovedsakelig fra biltrafikk.
- Inneklima (21)
- Bolighygiene forhold (24)
- Tobakkskadeloven (37)
- Tilsyn med, og godkjenning av skoler og barnehager (28)
- Vannforsyning (19)
- Badevannskvalitet/-Miljøprøver (267)
- Avløpsvann (8)
- Luftforurensning/Legionella (22)
- Ulykkesforebygging (15)
- Avfall (20)
- Skadedyrbekjempelse (65)
- Rottesertifikater (17)
- Strålingskontroll/Radon m.m (22)
- Tilsyn med frisør-, hudpleie-, solarier (9)
- Offentlig rekreasjon (4)
- Godkjenning og tilsyn med bassengbad (5)
- Luft- og sjø- og landtransport (5)
- Dyrehold i tettbygd strøk (9)
- Folkehelse
I 2001 ble det gjennom vedtak i formannskapet opprettet et Folkehelseforum i Kristiansand. Forumet består av politikere v/bl.a. ordføreren, ulike frivillige organisasjoner, teknisk sektor, skole og kultur.

Med Hilsen

Vegard Vige
kommuneoverlege

Are Vegusdal
Avd. ingeniør

Hans R. Gundersen
Senioringeniør

Ulrik A. Ulvnes
Senioringeniør

Flyktninghelsetjenesten

Flyktninghelsetjenesten er helsetjeneste for asylsøkere som bor i Kristiansand Statlige mottak, kvoteflyktninger fra FN's høykommissær, flyktninger som bosettes og familiegjenforente som har familie som er tilknyttet Kristiansand kommunale flyktningtjeneste. De har normalt et tilbud hos oss til de er overført til de ordinære helsetjenestene i kommunen etter at personnummer og bosetting er på plass. Vi dekker de fleste helsetjenester i 1. linje i form av lege, legesekretærer, jordmor, psykiatrisk sykepleier og helsesøster. Enkelt kan vi beskrives som et forsterket legekantor. Omfattende og langvarig stell og pleie ytes av hjemmesykepleien i den bydel der den enkelte bor. Vi sørger og for helsetjeneste på Kristiansand voksenopplæring og mottakskolen. Totalt har vi 5,9 stillinger fordelt på 8 personer. Vi er legekantor for 700 fastlistepasienter. Under 20 etnisk norske pasienter betjenes hos oss pr.år. Normalt foregår alt med tolk. Noe som fort dobler tidsbruken.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Nye personer til bosetting				180	167	162
Nye asylsøkere				132	150	126
Flyttemeld.s tatl.mottak				121	137	127
Nyankomne barn, helsesøster	179	134	136	81	117	125
Konsult. helsesøster			589	542	460	444
1.g.us hos psyk.sykep			148	179	213	215
Konsult. hos psyk.spl					395	642
1.gangsus. hos lege	263	221	165	129	171	155
Konsult. hos legen			927	846	844	1061
Ikke reg.kontakt type			1066	1118	794	487
Enkel pas. kontakt			545	262	444	581
Jordmor Konsult.			169	164	179	215

Statlig asylmottak hadde 172 personer bosatt ved utgangen av 2007 det tallet har vært konstant gjennom hele året. Det har vært en rotasjon på ca. 125 personer i løpet av året. 53 av disse flyttet videre til Kristiansand kommune etter at de fikk opphold og bosetting her. Personer som har fått bosetting i kommunalt mottak er oppgitt til å være 162 totalt. Men direkte ble det bosatt 113 av fjorårets totale kvote på 140. Resten er personer som er familiegjenforente, selvbosatte, samt barn som er født i forbindelse med bosetting i

kommunen. Totalt har det da vært 235 nye personer i gjennom mottakssystemet i Kristiansand i 2007.

Legetjenesten: Antallet konsultasjoner hos legen har holdt seg rundt 2500 de årene vi har ført statistikk for det. Det er ca.12,5 konsultasjon pr. arbeidsdag. Endringen i 2006-2007 ligger i konsultasjoner som er registrert. Vi har altså hatt flere betalende kunder som igjen utløser takster. Dette har vært et krevende prosjekt siden de fleste som kommer til oss har svært dårlig råd. Normal inntekten for en person i mottak er 2800 kroner pr. måned. Det å kreve penger fra de som har lite er utfordrende rent menneskelig. Ingen vesentlige endringer i oppgaver. Men en ser at tilstrømningen med flyktninger varierer og fører til svært mye arbeid til tider. Vi aner en tendens til høyere gjennomstrømning i med personer i mottaket. Vi har samme mengden 1.gangskontroller selv om antallet beboere i mottak er redusert fra ca.300 i 2004 til 173 i 2007.

Helsesøster: Antallet konsultasjoner for de to siste årene har gått noe ned pga. langtidssykemelding. Vi regner med at det tar seg opp igjen ettersom helsesøster er på vei tilbake i jobb. Mye viktig arbeid gjøres i forhold til smittevern og forebyggende helsearbeid hos barn og ungdom. Arbeidet har fokus på hele familien slik at barna får en så bra situasjon som mulig ved hjelp av sine viktigste omsorgspersoner.

Psykiatrisk sykepleier: Har hatt en markert økning i antallet konsultasjoner. En halv ekstra stilling i denne jobben må ta noe av skylden for det. Den ble opprettet på KVO. En ser også at den hurtigere behandlingstiden i UDI har medført kortere tid i mottak som igjen fører til kortere tid hos oss. Flere gamle saker har blitt avsluttet fordi de har blitt bosatt andre plasser i landet. Mange fikk opphold innvilget siste del av 2007. Utfordringen i 2007 lå mye på samarbeidet med 2. linje. Vansker med å få utredet og behandlet personer som virker skadet av traumer og andre psykiske problemer har vært vanskelig.

Jordmor: Den viktige jobben med å informere gravide og følge opp i svangerskapet krever ekstrakonsultasjoner til nesten alle gravide hos oss. Lave jernlagre, kjønnslemlestelse, økt blødningstendens etter fødsel, liten kunnskap om egen kropp og komplikasjoner etter fødsel er grunnen. Det blir mye individuelt arbeid siden gruppe er vanskelig med mange nasjonaliteter, språk og kulturelle forskjeller. Omvisning på føde barsel skjer som regel en og en.

Helsetjenesten på Kristiansand Voksenopplæring: Mange kortvarige henvendelser der en loser personer inn i behandlingstilbudet i Kristiansand. Vi har hatt et tett og godt samarbeid med skolen for å kunne få til oppstart av samtalegrupper for gutter og jenter. Dette er nå et fast tilbud til guttene og jentene i klassene som skal over på vanlige videregående skoler.

Helsetjenesten på mottakskolen: Barn av arbeidsinnvandrere er en voksende gruppe på Mottakskolen. 35 av 100 var barn av arbeidsinnvandrere i 2007. Nytenkning bør til for å kunne møte denne voksende gruppen barn og voksne i kommunen. Samtalegruppe til jenter og gutter fra 8 – 10 klasse er gjennomført. Tett samarbeid med foresatte og skole har vært en nødvendighet for å lykkes.

Ellers har alle delene av tjenestene hatt mange henvendelser der personer ber om helseuttalelser og hjelp for å få bedre bolig. Vi bruker mye tid og krefter på å få folk til å holde ut vanskelig boforhold i asylmottaket, og etter bosetting i kommunen. Dette arbeidet oppleves frustrerende og meningsløst og en undres hvorfor kommunen ikke har et bedre tilbud til de en velger å ta imot. Kakerlakker, trangboddhet og campinghytter bør ikke være første møte med Kristiansand.

Rolf Jarnes

Folkehelse

Folkehelseforum: Folkehelseforum har 17 faste medlemmer, og fire konsultative. I 2007 kom Innvandrerrådet, Sørlandets Sykehus Helseforetak og Universitetet i Agder med i forumet. Arbeidsutvalget for Folkehelseforum har faste kommunale representanter fra alle sektorer. Folkehelseforum har hatt fire møter, og arbeidsutvalget seks møter i 2007.

Folkehelse Kristiansand: Det er pr. 31.12.2007 tre fulltidsansatte medarbeidere som arbeider i Folkehelse Kristiansand: I tillegg kjøpes det tjenester fra Midt-Agder Friluftsråd i 50 %, og i ¼ av året 75% + 25% på prosjekt.

Eksterne samarbeidspartnere: Norsk nettverk av helse- og miljøkommuner
Kristiansand kommune er medlem i Norsk nettverk av helse- og miljøkommuner.
Politisk kontaktperson er ordfører og administrativ kontaktperson er Folkehelserådsgiver.
Folkehelserådsgiver er styrerepresentant i netteværkets styre.

Partnerskap for folkehelse: Kristiansand kommune ble med i Folkehelse i Agder som partnerskapskommune i 2004. I 2007 var tildeling av midler kr. 236.890. Midlene går til å bygge infrastruktur i forhold til folkehelsearbeid i kommunene

Knutepunkt Sørlandet: Allerede i 2004 ble det opprettet kontakt kommunene imellom, og det ble etablert Folkehelsenettverk i 2005. Rådmannsutvalget har ønsket et fastere samarbeid og vil ha en utredning om folkehelse. Den blir ferdig våren 2008. Kristiansand kommune er representert ved Folkehelserådsgiver Evy Weiseth Hodne (leder av nettverket).

HEPRO-nettverket: HEPRO-prosjektet har Kristiansand kommune samarbeidet med over 30 andre kommuner i Norge, Sverige, Danmark, Litauen, Latvia, Estland og Polen, samt Healthy cities nettverket i Finland. Se under.

Nettadresse: www.heproforum.net

Tiltak/Aktiviteter - Generelt

Aktivitetsguide: Aktivitetsguiden er en oversikt over noen aktiviteter som foregår i Kristiansand. Databasen finnes på adressen: www.kristiansand.kommune/

Grønn katalog "Aktiv i Kristiansand": Katalogen er en oversikt over aktiviteter på det sosiale, kulturelle og fysiske plan, og oppdateres hvert halvår.

Trygge lokalsamfunn: Konseptet er internasjonalt, og målet lokalt er å gjøre Kristiansand til et tryggere lokalsamfunn. Et mål er å bli klassifisert som et trygt lokalsamfunn (Safe Community) gjennom WHO. Prosjektene under Trygge lokalsamfunns"paraplyen":

- A. **Trafikksikkerhetsprosjektet 18+ :** Ungdom i aldersgruppen 18-25 er sterkt overrepresentert blant drepte og hardt skadde i trafikken, og 18+ er et trafikksikkerhetstiltak/-kurs spesielt rettet mot denne gruppen. Prosjektet har en egen nettside www.18pluss.no for videre informasjon. Våren 2007 ble det avholdt 3 kurs og på høsten 2 kurs. Til sammen 63 ungdommer har deltatt. 22 kommuner støtter deltakere fra sitt område med opp til 50% av kursavgiften.
- B. **Finn meg-her er jeg:** Finn meg er et undervisningsopplegg for barnehagene, der barn skal lære å bli trygg i naturen. Startet forberedelsene vår 2006, og det er gjennomført fire kurs for barnehagene med til sammen 45 deltakere. Tilbudet har gått ut til alle barnehagene i kommunen.
- C. **Strøsingel:** Kristiansand kommune ved Folkehelse Kristiansand samarbeider med Civitan om gratis utkjøring av strøsingel til alle over 65 år. Selve sekken på 15 kg koster kr 25, og Folkehelse Kristiansand betaler kr 10 pr sekk i tillegg til Civitan. To aksjoner i 2007
- D. **Trygghetsuka for eldre:** Trygghetsuka 2007 ble avholdt på seks ulike eldresentre i Kristiansand i perioden 10. til 26. oktober. Målet med Trygghetsuka er å vise og fortelle folk hvordan de med enkle grep kan gjøre det tryggere i egen bolig med tanke

på "fallfarefeller". Det møtte fram mellom 20 og 30 mennesker på hvert av de seks eldresentrene, og vi fikk positive tilbakemeldinger

HEPRO – helseprofiler: Prosjektet er et 3-årig forsknings- og utviklingsprosjekt; - et internasjonalt samarbeidsprosjekt der helse- og miljøprofiler settes i sammenheng med folkehelseplanlegging. Formålet er å se helse- og miljøhensyn i sammenheng når folkehelsepolitikken skal utformes. Rapport kom november 2007.

Helse i plan: Gjennom året 2007 har det deltatt tre studenter fra Kristiansand kommune ved Høgskolen i Vestfold i forbindelse med en studiemodul på 15 studiepoeng, initiert fra Miljøverndepartementet gjennom partnerskapet Folkehelse i Agder.

Sunn aldring: Healthy ageing er et WHO/Healthy cities prosjekt som Kristiansand er med i gjennom Norsk nettverk av helse- og miljøkommuner. I 2007 ble det arrangert to turgrupper, Gladdans for seniorer, førstehjelpskurs, selvforsvarskurs for unge og temakurs kosthold. En prosjektmedarbeider var engasjert deler av året.

Kurslederkurs for ledere av Kommunikasjonskurs for par: Kristiansand kommune fikk bevilget midler fra Barne- og familiedepartementet i størrelsesorden 40 000. Det ble gjennomført ett kurs for kursledere med 15 deltakere ledet av instruktører fra Modum Bad. Ett kommunikasjonskurs for par med 9 par.

Ung i balanse: Hensikten med Ung i balanse-prosjektet har vært å kartlegge livsstilsvaner, fysisk kapasitet og selvvurdering blant elever i ungdomsskolen, og vurdere utviklingen av disse parametrene over tid. Undersøkelsen har også hatt som intensjon å studere eventuelle sammenhenger mellom elevenes livsstilsvaner, fysiske kapasitet og deres selvvurdering. Prosjektet Ung i balanse har vart i fire år, der selve datainnsamlingen gikk over to år. Samme elevgruppe ble testet i 2004, 2005 og 2006, fra de startet i 8. klasse til de startet i 10. klasse.

Våren 2007 gikk med til plotting av dataene som ble samlet inn høsten 2006, samt analyser av alle dataene fra hele Ung i balanse- prosjektet. En webside og en rapport er under arbeid ved årsskiftet 2007/2008.

Ung i balanse – videreføring: Ung i balanse – videreføring er basert på det nyavsluttede prosjektet Ung i balanse. Prosjektet er startet opp med bakgrunn i innføringen av en time fysisk aktivitet hver dag på alle ungdomskolene i Kristiansand kommune og den nyoppstartede og landsdekkende frukt- og grønt ordningen som en videreføring av Ung i balanse.

Tiltak/Aktiviteter - Fysisk aktivitet – Barn og Unge

Aktiv ute - Selvaktiverende utemiljø: Aktiv ute er en satsing rettet mot alle utearealer med tiltak for å gjøre disse til attraktive og selvaktiverende miljøer. Tiltakene er:

- A. **Aktiv ute - Selvaktiverende utemiljø i skolegården:** Innenfor dette arbeidet er det et eget prosjekt for skolenes uteområder. Skolene får assistanse til å tilrettelegge utemiljøet for fysisk aktivitet i friminuttene og før og etter skoletid. I 2007 er det gitt veiledning til fem skoler i utvikling av taubaserte, naturvennlige aktivitetsløyper. Det er også gitt friluftsfaglige presentasjoner til alle deltakende skoler i forbindelse med samlinger i Aktiv-ute-prosjektet.
- B. **Grønne løyper:** Planleggingen av grønne løyper i nærområdene startet i 2007. Det er meningen å legge til rette flest mulige løyper i nærområdene der alle kan komme seg ut uten å være utrygg.

Aktive skolebarn: Arbeidet ble satt i gang i begynnelsen av juni 2004 for å få skolebarn aktive, blant annet ved å gå og sykle til skolen. Dette er en konkurranse blant klasser/grupper på 1.- 4. trinn der de registrerer når de går eller sykler sammen med voksne til skolen, og dette har fortsatt i etterkant. Skoleetaten har tatt over ansvaret.

Skolen på topp: Alle ungdomsskolene blir invitert til å delta. Dette innebærer at ansvarlige lærere registrerer alle elevgrupper og deres turer til skolens utvalgte topp. Prosjektet har egen nettside med informasjon og registrering. Det er konkurranse mellom skolene (grupper) om flest turer til sin topp. De to gruppene med flest turer innen 17.mai blir premiert med aktivitetsdag. Tilbudet skal også oppmuntre til pedagogisk opplegg og undervisning på

turene. Status ved utgang av 2007 er 67 gjennomførte gruppeturer fordelt på 8 ulike ungdomsskoler

Aktiv oppvekst: Aktiv Oppvekst er et behandlingstilbud for overvektige og inaktive barn med mål: Positiv livsstilsendring. Folkehelse Kristiansand ble involvert i dette prosjektet gjennom et initiativ fra Salto som var i gang med aktivitetene, men trengte samarbeid med andre for å ha flere ben å stå på. Det har vært dannet en styringsgruppe for prosjektet med 5 møter i løpet av året med deltakere fra UIA, barneavd, barne- og ungdomspsyk. avd. SSK og Kristiansand kommune. I 2007 har det bare vært gruppe 1. halvår.

Aktiv dag 18-25 år: Dette er et tilbud om aktivitet på dagtid for ungdom som er blitt sosialhjelpsmottakere. Ungetat er blitt tilført midler for å gi tilbud om aktivitet til unge mellom 18 og 25 år. Det er godt tatt imot av både ungdommene og Ungetat og mange har benyttet seg av tilbudet.

Ung i friluft: Prosjektet har arbeidstittelen "Ung i Friluft" og retter seg mot arbeidssøkende ungdom i alderen 18-25 år som er bosatt i Kristiansand kommune. Prosjektet har avventet respons fra Ungetat i 2007. Det vurderes hvorvidt konseptet kan integreres i andre prosjekter med samme/tilsvarende målgruppe.

Tiltak/Aktiviteter - Fysisk aktivitet – Voksne

Aktivitet på resept: Prosjektet startet opp 1. mai 2005. Resept skrives ut av lege. Aktiviteten varer i 12 uker. Etter endt periode gis det en tilbakemelding til legen. Tall for 2007 er: 72 mottakssamtaler, 53 nye til aktivitet, 24 avbrutt underveis og 49 gjennomført 12 uker.

Stavgang: Aktivitetene har fortsatt i 2007. En kjerne på 8 – 10 gruppeledere utviser imidlertid stort pågangsmot og vilje til å opprettholde aktiviteten. Gruppene har hatt oppfølging og kontakt over telefon og e-post. Det har vært arrangert introduksjonskurs i ulike bydeler, også ute hos de ulike gruppene. Totalt har det vært avholdt anslagsvis 20 introduksjoner, med 0 -20 deltakere på hvert kurs. Det har blitt avholdt egne kurs og presentasjoner for spesielle grupper (bla. eldresenter).

Opp av go´stolen: Opp av go´stolen er et aktivitetstilbud til seniorer i kommunen. I 2007: OAG Badmintonhallen FRILEK (sentrum) mandag kl.10.00 -11.30, OAG Sukkevann (øst) tirsdag kl.10.00 -12.30, OAG Badmintonhallen (sentrum) onsdag kl.10.30 -13.00, OAG Karusshallen (vest) torsdag 14.30 – 17.00 (avviklet). OAG FRILEK er deltakerstyrt aktivitet uten noen form for instruktør. Deltakerne organiserer selv aktiviteter etter egen ønsker. Volleyball er populært.

Trilleturer: Turer i nærområdet for småbarnsforeldre er konseptet med ukentlig fysisk og sosial aktivitet for foreldre og barn i varierte turområder. Møtested Oddernes Kirke tirsdager kl.10.30. Trilletteurene har i 2007 for andre året på rad hatt et opphold gjennom en tidvis snørik vinteren og deretter sommerferien. I høst ble det etablert en selvstendig gruppe som er organisert av deltakerne selv.

Aktiv på dagtid: Aktiv på dagtid er et tilrettelagt lavterskeltilbud for de mellom 18 og 65 år som er bosatt i Kristiansand kommune, som mottar en offentlig stønad og som ønsker å komme i gang med fysisk aktivitet. Aktivitet i varmtvannsbassenget på torsdager. Fra høsten 2007 overtok Idrettsrådet i Kristiansand ansvaret for gjennomføringen av aktiviteten i varmtvannsbassenget. Deltakelse 2007: 33 deltakere (29 faste), 7 deltakere i uteaktivitet på det meste pr gang og 21 deltakere i varmtvannsbassenget på det meste pr gang.

Hvert skritt teller: I samarbeid med Landsforeningen for hjerte- og lungesyke (LHL) var Folkehelse Kristiansand aktiv i den landsomfattende kampanjen for å få folk i aktivitet. På øvre torg i Kristiansand var det en kick-off for å få ut skritt-tellere. Folkehelse Kristiansand sponset tellerne slik at de kunne selges for kr. 50 pr. stk. Oppmøtet var stort, og kampanjestart i Kristiansand ansett som vellykket. 100 stk skritt- tellere ble solgt.

Kosthold

Sunn SFO-mat: Prosjektet er avsluttet. Det hadde som mål å lage ferdig en oppskriftbok for skolefritidsordningen..Boken ble ferdig i 2006. I 2007 har distribusjonen stått i sentrum, og et forlag er interessert i å lage bok.

Drikk vann: Et viktig mål har vært å redusere brusdrikkingen blant unge. 8 vannkjølere er installert på 4 skoler ved hjelp av midler fra Fylkesmannen og Samfunnsmedisinsk enhet. Våren 2007 hadde 8 ungdomskoler besøk av rådgiver i folkehelse og en tannpleier.

Røyk

Røykfri i Kristiansand: Tiltakene under Røykfri i Kristiansand-"paraplyen":

- A. FRI: Bystyrets vedtak om at alle ungdomsskoleklasser skal være med på FRI følges opp. Nettbasert påmeldingssystem. Shdir distribuerer undervisningsmateriale til alle skoler. Påmeldingsstatistikken for Kristiansandskområdet har ligget på rundt 80%. Kontaktpersonene ved ungdomsskolene følges jevnlig opp.
- B. Røykfrie bydeler: Det er opprettet samarbeidsgrupper i bydelene. De består av representanter for skolene i bydelen, Fritidsetaten, elever, menigheter og idrettslag. 5 bydeler har vært eller er røykfrie. Når gruppene er etablert gjennomføres det ca ett tiltak i året. Det har vært liten aktivitet i 2007, men alle elevene på 7. 8. og 9. trinn har i 2007 fått plastmapper med sin bydelslogo på.
- C. *Røykfritt fotballag:* Våren 2007 skrev 20 fotballag, med spillere fra 13-16 år, kontrakt om å være røyk- og snusfrie i fotballsesongen. På slutten av sesongen fikk de som overholdt kontrakten fotballsokker med logoen Røykfri fotballag av en profilert startspiller. Totalt ble 297 par sokker delt ut.
- D. Røykfri videregående skole: Høsten 2006 skrev nesten 500 elever i 1. klasse på videregående skole kontrakt om tobakksfrihet. Premien var et kortetui med logoen 'Røykfri i Kristiansand' ved overholdt kontrakt. Fylkeskommunene har bevilget kr. 20000 for 2007.

Puls og Pust: "Puls og pust"-prosjektet er en intervensjonsprosjekt der skoleelever på 9. trinn besøker Sørlandet Sykehus, Hjerte og Lungeavdelingen for informasjon om røykeskader, nikotinavhengighet og samtalt med pasienter med røykerelaterte hjerte- og lungesykdommer. Hensikten er å forsøke å forhindre røykedebut. I 2007 har intervensjonen ligget på is av uforutsette årsaker. Det er bevilget kr. 255 000 fra stiftelsen Helse og Rehabilitering til prosjektet i 2007.

Røykeavvenningskurs: Det er gjennomført tre kurs våren 2007, og to kurs høsten 2007 med ca. 10-12 deltakere på hvert kurs.

Arbeidsforberedende tiltak

Arbeidsforberedende tiltak for mennesker med psykiske lidelser – frivillig arbeidstiltak i regi av Kristiansand kommune med utgangspunkt i kommunens psykiatriplan. Det startet opp som et prosjekt i 2000, fast tiltak i 2001 og er finansiert av opptrappings midler psykisk helse. Tiltaket er organisert i samfunnsmedisinsk enhet og vi har ca. 110 personer i ulike tiltak.

Målgruppe.

Personer med definerte psykiske lidelser fra 18 år og oppover i voksenpsykiatrien.

Målsetting.

Tilrettelegge arbeidsforberedende tiltak for mennesker med psykiske lidelser i forhold til arbeidstilvenning/arbeidstrening, fagpraksis eller som et ledd i en atferdsplan. Noe av målet er å gi livskvalitet og mulighet for deltakelse i arbeid. Selv om en i perioder er langtidssyke vil en naturlig opprettholde sin plass i tiltaket.

Bemanning.

Tjenesten har 2,7 årsverk, fordelt på 3 personer, samt innleid konsulentbistand fra psykiatrisk sykepleier i 20% stilling / 4 mnd.

Rekruttering:

Via psykiatriske sykepleiere i kommunen, aktivitetssentrene, NAV- arbeid/ trygd, fastlege, oppfølgingstjenesten helse, (sosialtjenesten).

Arbeidsform.

Arbeidsformen er knyttet opp mot systemisk tenkning og løsningsfokusert tilnærming. Fokus er rettet mot ressurser, mestring, løsninger og muligheter. Tett oppfølging ute i bedrift for å skape en god dialog, trygghet og forutsigbarhet for bruker.

Ved henvendelse iverksettes tiltak og bruker gis tilbakemelding innen 14 dager. Det tas hensyn til brukerens ønske, kompetanse og kapasitet. Vi skriver formelle kontrakter/avtaler ut fra antall arbeidsdager/timer.

Året som har gått:

Vi ser at gruppen har endret seg i retning av brukere med tyngre lidelser. Disse trenger tettere oppfølging og forutsetter større grad av fleksibilitet og forberedelser i forkant. Det blir mer livskvalitetsjobbing og vi må tenke langsiktig.

Det er overvekt av kvinner og aldersgruppen er hovedsakelig 30- 50 år. Vi får nå stadig henvendelser om yngre brukere.

Vi ser at det er behov for flere lavterskeltilbud lignende "God start". Dette i stor grad grunnet brukere fra bofellesskap med sammensatt problematikk.

Aktivitet.

Hospitering i bedrift i kommunal og privat sektor.

Egne tiltak;

Kantine

kafedrift,

Gårdsbruk,

Datakurs/undervisning, (i samarbeid med KVO)

Fagkurs (i samarbeid med storbysatsingen, avsluttet i 2007)

Hygienekurs (i samarbeid med mattilsynet)

Introkurs til arbeidslivet.

Tilrettelagt arbeid i ordinær bedrift;
Internpostbud,
Transporttjeneste,
Sjåfør/hjelpemann matleveranser til eldre.

Avlønning: Kantine, kafe samt gårdsbruk er lavterskeltilbud hvor personer kan jobbe fra 1-3 dager pr. uke, samt fra 1- 12 timer pr. uke.
Arbeidet gir oppmuntringspenger kr. 33 pr. arbeidet time. Tilrettelagt arbeid lønnes av arbeidsgiver ut fra ordinær timesats. (tariff)

Kvinnegruppe/vekstgruppe: 1 gang hver 3 uke.

Samarbeidsprosjekter med NAV storby og kjøkkenservice industri. (tiltaksarrangør):
God start hvor arbeidsforberedende er prosjektansvarlig. Lavterskel tilbud til mennesker med moderate til tunge psykiske lidelser. Oppdragsgivere er Stormberg, Sørlandsparken og Idrettsetaten. Tiltaket er åpent 2 ganger pr. uke tirsdag og torsdag fra kl. 10-14. "Først til mølla" prinsippet. Det utbetales kr. 50 pr. arbeidet time hver fredag.

Effekt mål:

En arbeidsarena hvor bruker skal oppleve at arbeidet er nyttig og reelt. Kunne nyttiggjøre seg sine ressurser og oppleve mestring. En samhandlingsarena, samt å løse oppgaver i fellesskap.

Det er stor variasjon i antall, en måned innregistrert 18, men snitt ca. 10. Lik fordeling på kjønn. Aldersgruppe 35+.

Den gode historien.

I oktober ble Arbeidsforberedende tiltak overrakt årets blomst. Denne blir gitt av brukere av ROM-som er en brukerstyrt organisasjon. Dette ble overrakt med begrunnelse i at arbeidsforberedende har vist at en tar brukeren på alvor og tenker muligheter og ressurser.

Det nytter:

"Det at noen tror på meg har igjen gjort det slik at jeg tror på meg selv." (utsagn fra bruker)

En annen bruker sier følgende; *"Jeg er lei av å være hjemme å tenke negative tanker. Det å få en jobb hjalp meg å ta livet tilbake. Jobben gjør at jeg klarer å organisere livet mitt, og jeg klarer å forberede meg på de tøffe periodene som av og til dukker opp. Det gjør de heldigvis sjeldnere og sjeldnere. På arbeidsplassen opplever jeg omsorg, vennskap og fellesskap. Dette er den første skikkelige jobben jeg har. Nå klarer jeg nesten ikke å begrense arbeidstiden min, så jeg drar på jobben selv på en dårlig dag."*

Videre viser vi til:

4 personer holder på å ta fagbrev innen omsorg - barn og ungdomsarbeid i samarbeid med NAV

3 personer kommet ut i ordinært arbeid med utgangspunkt i "god start."

Utfordringen videre vil bli:

Utvikle lavterskel tilbudet "God start" slik at flere kan nyttiggjøre seg dette.

Introkurs til arbeidslivet, 2 ganger pr. år

Inspirasjonskurs for kafe og kantine ansatte 1 gang pr. år.